

LPM16/2008
ID intern unic: 327989
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 16
din 15.02.2008

cu privire la conflictul de interese

Publicat : 30.05.2008 în Monitorul Oficial Nr. 94-96 art Nr : 351

MODIFICAT

[LP58 din 01.04.11, MO65-68/22.04.11 art.167](#)

[LP8 din 10.02.11, MO31/22.02.11 art.46; în vigoare 22.02.11](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege reglementează incompatibilitățile și restricțiile impuse persoanelor care exercită funcții de demnitate publică, funcții publice sau alte funcții prevăzute în prezenta lege, soluționarea conflictelor de interese, precum și modul de prezentare a declarației cu privire la conflictul de interese.

Articolul 2. Noțiuni principale

Noțiunile utilizate în prezenta lege au următorul sens:

conflict de interese - situație în care persoana care deține o funcție publică trebuie să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii, sau să întreprindă, în îndeplinirea atribuțiilor sale, alte acțiuni ce influențează sau pot influența interesele sale personale;

interes public - interesul general al societății ca persoanele care dețin funcții publice să ia, în îndeplinirea atribuțiilor lor de serviciu, decizii imparțiale și legitime;

interes personal - orice avantaj material sau de altă natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine sau pentru persoane apropiate de către persoana cu funcție de răspundere ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor sale de serviciu;

persoane apropiate - soțul (soția), persoanele înrudite prin sînge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătușe) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră).

Articolul 3. Persoanele cărora se aplică legea

(1) Prevederile prezentei legi se aplică persoanelor care dețin funcții publice în autorități publice și în alte autorități de reglementare independente.

(2) Prevederile prezentei legi se aplică și:

a) Președintelui Republicii Moldova;

b) deputaților în Parlament;

c) membrilor Guvernului;

d) judecătorilor Curții Constituționale, judecătorilor instanțelor judecătorești;

e) procurorilor și locțiitorilor acestora, ofițerilor de urmărire penală, colaboratorilor serviciului diplomatic, ai Serviciului Vamal, ai organelor afacerilor interne, ai Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, ai organelor securității statului, ofițerilor și subofițerilor forțelor armate naționale;

f) consilierilor consiliilor satești (comunale), orașenești (municipale), raionale, deputaților în Adunarea Populară și bașkanului Găgăuziei, primarilor, președinților raioanelor.

(3) Prevederile prezentei legi se aplică conducătorilor și locțiitorilor conducătorilor instituțiilor publice, întreprinderilor de stat și municipale, societăților comerciale cu capital majoritar de stat.

(4) Prevederile prezentei legi se aplică și persoanelor care sînt împuternicite, conform actelor normative, să ia decizii în privința bunurilor aflate în proprietatea de stat sau în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, inclusiv în privința mijloacelor bănești, sau care au dreptul de a dispune de astfel de bunuri, precum și persoanelor care nu sînt funcționari publici, dar cărora statul le delegă temporar una dintre aceste atribuții.

Articolul 4. Principiile generale de tratare și soluționare a conflictului de interese

Persoanele prevăzute la art.3, în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, sînt obligate să respecte următoarele principii generale:

a) slujirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate;

b) asigurarea transparenței și controlului activității;

c) responsabilitatea individuală și exemplul personal.

Articolul 5. Slujirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate

(1) În îndeplinirea atribuțiilor lor de serviciu, persoanele prevăzute la art.3 vor lua decizii și vor face recomandări conducîndu-se de legislația corespunzătoare și de politica statului în domeniul respectiv, ținînd cont de interesul public și renunțînd la interesele personale.

(2) Persoanele prevăzute la art.3 vor renunța la interesele personale, ce pot compromite deciziile oficiale, luate cu participarea lor, sau se vor abține de la participarea la luarea sau executarea unor astfel de decizii, dacă acestea pot fi compromise de interesele lor personale sau de apartenența lor la anumite organizații.

(3) Persoanele prevăzute la art.3 nu au dreptul:

a) să utilizeze sau să admită utilizarea informației de serviciu sau oricărei alte informații legate de activitatea lor în interese personale;

b) să facă uz de serviciu pentru obținerea unui beneficiu neprevăzut de lege sau de contractul individual de muncă;

c) să folosească, direct sau indirect, orice bun proprietate publică în interese personale;

d) să facă uz de avantajele funcției oficiale sau ale statutului deținute anterior.

Articolul 6. Asigurarea transparenței și controlului activității

(1) Activitatea autorităților publice, instituțiilor publice, întreprinderilor de stat și municipale, societăților comerciale cu capital majoritar de stat, denumite în continuare organizații publice, precum și a persoanelor prevăzute la art.3, va fi transparentă și accesibilă controlului public.

(2) Persoanele prevăzute la art.3 vor îndeplini atribuțiile de serviciu imparțial și conștiincios.

(3) Persoanele prevăzute la art.3 sînt obligate să declare apartenența lor la vreun partid sau vreo organizație.

(4) Organizațiile publice vor asigura consecvență și un înalt grad de transparență în tratarea și soluționarea conflictului de interese.

(5) Organizațiile publice, precum și persoanele prevăzute la art.3 vor promova verificarea modului de tratare a conflictului de interese în limitele legislației respective.

Articolul 7. Responsabilitatea individuală și exemplul

personal

Persoanele prevăzute la art.3 vor acționa în orice moment astfel încât să servească drept exemplu pentru alți funcționari publici și pentru alte persoane fizice și vor accepta:

a) responsabilitatea pentru modul în care își desfășoară activitatea în calitate de persoană privată la numirea în funcția publică și în timpul exercitării funcției publice;

b) responsabilitatea pentru evitarea, identificarea, declararea și soluționarea conflictelor de interese în beneficiul interesului public.

Articolul 8. Identificarea conflictului de interese

Conflictul de interese va fi identificat:

a) prin declararea inițială și periodică a intereselor personale și raportarea imediată a apariției conflictului de interese de către candidatul la funcție sau persoana prevăzută la art.3, după caz;

b) prin petiții și cereri depuse de către cetățeni sau prin alte modalități prevăzute de lege.

Capitolul II

CONFLICTUL DE INTERESE ȘI MODUL DE SOLUȚIONARE A ACESTUIA

Articolul 9. Obligațiile persoanelor cărora li se aplică
legea

(1) Persoana prevăzută la art.3 va informa imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre:

a) interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu;

b) calitatea, a sa ori a persoanelor apropiate, de fondator, acționar, asociat, membru al consiliului de administrație, membru al comisiei de control sau de revizie a unei persoane juridice (comerciale sau necomerciale), dacă această persoană juridică a primit de la organizația publică în care activează bunuri, inclusiv mijloace bănești, credite garantate de stat ori de autoritatea administrației publice locale sau o comandă de achiziție publică.

(2) Președintele Republicii Moldova, deputații în Parlament, membrii Guvernului și alți conducători ai organizațiilor publice vor anunța Comisia Principală de Etică despre conflictele de interese specificate la alin.(1) în care se află.

(3) Persoanei care deține o funcție publică îi sînt interzise relații de serviciu cu o persoană care a lucrat anterior într-o autoritate publică dacă aceasta cade sub incidența restricțiilor prevăzute la art.22 alin.(1).

(4) Încălcarea dispozițiilor alin.(1) atrage răspundere disciplinară, administrativă, civilă sau penală, după caz, potrivit legii.

Articolul 10. Obligațiile conducătorului organizației
publice

(1) Conducătorul organizației publice este obligat să nu admită, cu bună știință, ca persoanele care activează în organizația pe care o conduce să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu fiind în situații de conflict de interese.

(2) Conducătorul organizației publice este obligat să informeze Comisia Principală de Etică despre depistarea de încălcări ale prezentei legi.

Articolul 11. Tratarea și soluționarea conflictului de
interese

(1) Tratarea conflictului de interese se exprimă prin cerințele ce se înaintează persoanelor prevăzute la art.3 de a accepta responsabilitatea pentru identificarea intereselor lor personale, care ar putea intra sau sînt în conflict cu îndatoririle lor oficiale, precum și prin cerințele ce se înaintează acestor persoane și organizațiilor publice de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

(2) Soluționarea conflictului de interese se efectuează prin examinarea situației de conflict de interese, prin determinarea și aplicarea soluției adecvate pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

(3) Tratarea și soluționarea conflictului de interese se efectuează de către persoana prevăzută la art.3 și de către conducătorul organizației publice ori, după caz, de către Comisia Principală de Etică ca organ specializat menit să contribuie la implementarea politicii cu privire la conflictul de interese sau cu participarea acesteia.

(4) Decizia privind soluționarea conflictului de interese se ia de către conducătorul organizației publice și, după caz, de către Comisia Principală de Etică. În cazul judecătorilor, decizia se ia de către Comisia Principală de Etică cu informarea ulterioară a Consiliului Superior al Magistraturii.

(5) Opțiuni pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese sînt:

a) renunțarea sau lichidarea interesului personal de către persoana prevăzută la art.3;

b) recuzarea (interzicerea) implicării persoanei prevăzute la art.3 afectate de un conflict de interese în procesul de luare a deciziilor cu păstrarea funcției acesteia, în cazul în care conflictul prezintă o probabilitate redusă de a se repeta;

c) restricționarea accesului persoanei prevăzute la art.3 afectate de un conflict de interese la anumite informații;

d) transferul persoanei prevăzute la art.3 într-o funcție neconflictuală;

e) redistribuirea sarcinilor și responsabilităților persoanei prevăzute la art.3 atunci cînd se consideră că un anumit conflict de interese va continua să existe, situație în care recuzarea nu mai este indicată;

f) demisia persoanei prevăzute la art.3 din funcția conflictuală deținută în calitate de persoană privată.

(6) La identificarea celei mai bune soluții pentru rezolvarea sau abordarea unei situații de conflict, conducătorii vor lua în considerare interesele organizației publice, interesul publicului și interesele legitime ale salariaților, precum și alți factori, inclusiv, în cazuri concrete, nivelul și tipul funcției deținute de persoana în cauză, natura conflictului.

(7) Recuzarea presupune cedarea către un terț a responsabilității luării deciziei sau abținerea de la vot, cu informarea tuturor părților afectate de decizia respectivă cu privire la măsurile luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

(8) Restricțiunile stabilite persoanei prevăzute la art.3 afectate de un conflict de interese presupun interzicerea de a participa la examinarea propunerilor și planurilor afectate sau de a primi documente semnificative sau alte informații care au legătură cu interesul său personal.

(9) Persoana prevăzută la art.3 este obligată să se conformeze oricărei decizii finale care îi cere să se retragă din situația de conflict de interese în care ea se află sau să renunțe la avantajul ce stă la originea conflictului.

(10) Dacă, în urma controlului legalității actelor administrative emise/adoptate sau actelor juridice încheiate de persoanele prevăzute la art.3, s-a constatat că aceste persoane au obținut beneficii materiale, conducătorul organizației publice va sesiza organele de urmărire penală sau se va adresa în instanța de judecată.

Articolul 12. Drepturile persoanei vătămate

(1) Persoana care se consideră lezată în drepturi ca urmare a unui conflict de interese și nu este de acord cu decizia organizației publice sau a persoanei cu funcție de răspundere are dreptul de a se adresa în instanța de judecată.

(2) Actele administrative emise/adoptate sau actele juridice încheiate de persoanele prevăzute la art.3 cu încălcarea dispozițiilor art.9 alin.(1) sînt lovite de nulitate.

(3) Efectul juridic prevăzut la alin.(2) nu se referă la actele legislative, la alte acte normative și la actele judecătorești.

Capitolul III

DECLARAREA INTERESELOR PERSONALE

Articolul 13. Declararea intereselor personale

(1) Candidatul la alegerea, numirea sau confirmarea în funcția publică, precum și persoana prevăzută la art.3 sînt obligate să identifice și să declare interesele personale relevante.

(2) Declarația de interese personale se depune în scris.

(3) Funcțiile și activitățile care vor fi indicate în declarația de interese personale sînt:

- a) activitățile profesionale retribuite;
- b) calitatea de fondator sau funcțiile de conducere, administrare, revizie sau control deținute în cadrul unor organizații necomerciale sau partide politice;
- c) calitatea de asociat sau acționar al unui agent economic, inclusiv instituțiile de credit, organizațiile de asigurare și instituțiile financiare;
- d) relațiile cu organizațiile internaționale.

(4) Persoanele prevăzute la alin.(1) care nu exercită alte funcții sau nu desfășoară alte activități decât cele legate de exercitarea mandatului sau funcției deținute depun o declarație în acest sens.

(5) Responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informației, o poartă persoana care depune declarația.

(6) Cerința privind declararea intereselor personale se include în toate procedurile sau contractele ce reglementează angajarea, alegerea sau numirea în funcția publică.

(7) Depunerea declarației de interese personale nu scutește persoana de obligația depunerii altor declarații potrivit legii.

Articolul 14. Termenele de depunere a declarației de interese personale

(1) Declarația de interese personale se depune în termen de 15 zile de la data angajării, validării mandatului ori numirii în funcție, după caz.

(2) Declarația de interese personale se actualizează anual, până la data de 30 ianuarie.

(3) Persoanele prevăzute la art.3 vor actualiza declarațiile de interese personale ori de câte ori intervin schimbări în informația indicată la art.13 alin.(3), în termen de 15 zile de la data intervenirii acestora.

Articolul 15. Persoanele abilitate cu funcția de colectare a declarațiilor de interese personale

(1) Declarațiile de interese personale se depun după cum urmează:

a) Președintele Republicii Moldova - la șeful Aparatului Președintelui Republicii Moldova;

b) deputații în Parlament - la Secretarul general al Parlamentului;

[Art.15 al.(1), lit.b) modificată prin LP8 din 10.02.11, MO31/22.02.11 art.46; în vigoare 22.02.11]

c) membrii Guvernului - la secretarul general al Guvernului;

[Art.5 al.(1), lit.c) modificată prin LP58 din 01.04.11, MO65-68/22.04.11 art.167]

d) judecătorii Curții Constituționale - la șeful Secretariatului Curții Constituționale;

e) judecătorii instanțelor judecătorești - la președintele Aparatului Consiliului Superior al Magistraturii;

f) procurorii - la șeful Serviciului resurse umane al Procuraturii Generale;

g) consilierii consiliilor locale și raionale, primarii, președinții raioanelor - la secretarul consiliului unității administrativ-teritoriale respective; deputații în Adunarea Populară și bașkanul Găgăuziei - la secretarul Adunării Populare a Găgăuziei;

h) celelalte persoane prevăzute la art.3 - la șeful serviciului resurse umane din organizațiile publice în care își desfășoară activitatea.

(2) Declarațiile de interese personale se expediază de către persoana responsabilă de colectarea lor Comisiei Principale de Etică, iar o copie a lor se păstrează la persoana responsabilă din cadrul organizației publice unde au fost depuse.

(3) Prevederile alin.(2) al prezentului articol, precum și ale art.18, nu se aplică în cazul declarațiilor depuse de către persoanele care fac parte din efectivul militar al Serviciului de Informații și Securitate.

Articolul 16. Forma declarației de interese personale

Modelul și regulile de completare a declarațiilor de interese personale sînt unice pentru toate organizațiile publice și se aprobă de Comisia Principală de Etică.

Articolul 17. Controlul informațiilor din declarațiile de interese personale

(1) Controlul veridicității informațiilor din declarațiile de interese personale se efectuează de

Comisia Principală de Etică, iar la cererea acesteia - de organele în a căror competență este pus, potrivit legii, controlul informațiilor specificate la art.13 alin.(3).

(2) Conducătorii organizațiilor publice și Comisia Principală de Etică vor întreprinde neîntârziat măsurile necesare pentru soluționarea conflictelor de interese care le-au devenit cunoscute din declarații și vor informa organele de stat competente despre încălcările de legislație depistate.

Articolul 18. Caracterul public al declarațiilor de interese personale

Informațiile cuprinse în declarațiile de interese personale au caracter public și pot fi eliberate la solicitare.

Capitolul IV INCOMPATIBILITĂȚI ȘI RESTRICȚII

Articolul 19. Dispoziții generale privind incompatibilitatea

Incompatibilitățile privind funcțiile publice sînt cele stabilite prin Constituția Republicii Moldova, prin legile ce reglementează activitatea autorităților publice în care persoanele ce dețin funcții de demnitate publică sau funcții publice își desfășoară activitatea, prin prezenta lege, prin legislația în domeniul serviciului public, prin legile privind statutul alesului local, privind administrația publică locală, privind combaterea corupției și protecționismului, precum și prin alte legi.

Articolul 20. Restricții legate de încetarea activității

(1) Persoanele prevăzute la art.3 sînt obligate să comunice conducătorului organizației publice în care activează despre toate ofertele de muncă dacă această muncă poate genera conflict de interese.

(2) Persoanele prevăzute la art.3 nu pot să obțină beneficii neprevăzute de lege sau de contractul individual de muncă datorită funcției deținute anterior, inclusiv datorită informațiilor de serviciu obținute în exercitarea funcției respective, în special atunci cînd sînt în căutarea unui loc de muncă sau a altei funcții după ce nu mai dețin funcția publică.

(3) Persoanele prevăzute la art.3 care au încetat să-și îndeplinească obligațiile în serviciul public, iar pe parcursul ultimului an de muncă aveau atribuții directe de supraveghere sau control al unor întreprinderi, nu sînt în drept să se angajeze, timp de un an, în structurile de administrare, de revizie sau de control ale acestor întreprinderi.

Articolul 21. Restricții în cazul încheierii contractelor comerciale

(1) În cazul în care persoana a încetat să-și îndeplinească obligațiile în autoritatea publică, întreprinderea în care ea sau persoane apropiate ei dețin cote în capitalul social ori lucrează în structuri de conducere sau de revizie nu are dreptul, timp de un an, să încheie contracte comerciale cu autoritatea în care aceasta a activat.

(2) Restricțiile stabilite la alin.(1) nu se aplică în cazul în care contractul a fost încheiat pînă la angajarea la întreprindere a persoanei care a exercitat o funcție publică sau în cazul în care contractul a fost încheiat prin metoda licitației publice.

Articolul 22. Limitarea reprezentării

(1) Persoana care a încetat să-și îndeplinească obligațiile în autoritatea publică nu poate reprezenta, timp de un an, interesele persoanelor fizice sau juridice în autoritatea în care a activat, precum și nu poate reprezenta persoane fizice și juridice în probleme ce țin de atribuțiile de serviciu îndeplinite anterior. Prevederea în cauză nu se aplică avocaților.

(2) Persoana prevăzută la art.3 nu poate reprezenta grupuri private sau persoane fizice și nu poate apăra interesele acestora în autoritățile publice, cu excepția acțiunilor întreprinse în calitate de reprezentant legal. Întocmirea și examinarea petițiilor nu se consideră reprezentare a grupului privat sau a persoanei fizice.

Articolul 23. Cadourile

(1) Persoana prevăzută la art.3 nu va accepta cadouri sau servicii dacă oferirea sau acordarea lor este legată, în mod direct sau indirect, de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

(2) Interdicția specificată la alin.(1) nu se aplică în cazul primirii cadourilor în conformitate cu protocolul în cadrul delegațiilor sau întrevederilor oficiale.

(3) Se interzice primirea cadourilor în conformitate cu protocolul dacă valoarea acestora, pentru

o singură dată, depășește mărimea unui salariu mediu pe țară. Cadourile primite cu încălcarea dispozițiilor prezentului alineat se transmit în gestiunea autorității respective.

Articolul 24. Limitarea publicității

(1) Se interzice folosirea de către persoana prevăzută la art.3 în interes privat a simbolurilor oficiale care au legătură cu exercitarea funcției sale.

(2) Se interzice folosirea sau permiterea folosirii numelui, însoțit de calitatea persoanei prevăzute la art.3, a imaginii, vocii sau semnăturii acesteia în orice formă de publicitate a unui agent economic, precum și a vreunui produs comercial național sau străin, cu excepția publicității gratuite în scopuri caritabile.

Capitolul V

CONTROLUL ASUPRA EXECUTĂRII LEGII

Articolul 25. Autoritățile care exercită controlul asupra executării prezentei legi

(1) Controlul asupra executării prezentei legi de către persoanele prevăzute la art.3 îl exercită:

a) conducătorii organizațiilor publice;

b) Comisia Principală de Etică;

c) alte structuri, dacă legislația ce reglementează modul de funcționare a anumitor organe prevede astfel.

(2) Procedura de formare și funcționare a Comisiei Principale de Etică, precum și componența acesteia se reglementează de regulamentul aprobat de Parlament.

(3) Conducătorii organizațiilor publice, în exercitarea controlului asupra executării prezentei legi, din inițiativă proprie sau la indicația organelor prevăzute la alin.(1) lit.b) și c) ori la primirea informației că persoana prevăzută la art.3 aflată în subordinea sa, în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, nu se conformează cerințelor prezentei legi, pot verifica activitatea de serviciu a persoanei în cauză. Pentru efectuarea unui astfel de control, conducătorii organizațiilor publice pot crea comisii speciale de etică. Procedura de formare și funcționare a comisiilor se reglementează de regulamentul aprobat de Guvern.

(4) Rezultatele controlului se comunică persoanei a cărei activitate a fost verificată, precum și organului abilitat care ia cunoștință de toate sesizările ce parvin și căruia i se prezintă informațiile cu privire la încălcările prezentei legi.

(5) Pentru a efectua controlul asupra executării prezentei legi, organele prevăzute la alin.(1) au dreptul să solicite informații necesare de la organizațiile publice conform legislației.

Capitolul VI

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 26

Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri în vederea aducerii legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr.16-XVI. Chișinău, 15 februarie 2008.